

Györffy György kartográfiai munkássága

Györffy János – Zentai László

DOI: [10.30921/GK.73.2021.1.2](https://doi.org/10.30921/GK.73.2021.1.2)

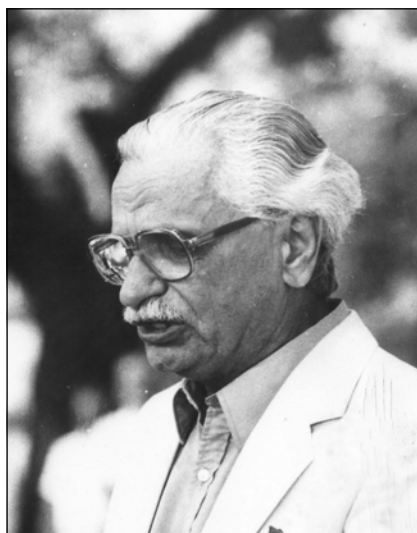
Absztrakt: Györffy György, a neves középkori történész az egykorú írott forrásokból kiindulva, a rokon tudományágak eredményein túl a földrajzi szempontot hangsúlyosan felhasználta vizsgálataihoz. Számos szemléltető térképet tervezett könyveihez, tanulmányaihoz, a Kartográfiai Vállalat történelmi atlaszához. Másrészt térképen ábrázolt történelmi jelenségeket a térbeli összefüggések feltárásához, amiből újszerű következtetéseket vont le. Ehhez felhasználta az Árpád- és kora Anjou-kori oklevelek földrajzi adatait tartalmazó adatbázisát, amelyen „Az Árpád-kori Magyarország történelmi földrajza” című munkája alapult.

Abstract: György Györffy, the renowned medieval historian used the geographical aspect in his research based on contemporary written sources in addition to the results of related disciplines. He designed several illustrative maps for his books, his scientific papers and for the historical atlas of the Cartographia Company. On the other hand, he mapped historical phenomena to explore spatial relationships, from which he drew novel conclusions. For this purpose, he used the database of geographical data of the Árpadian and early Anjou-era diplomas, on which his work entitled “A historical geography of Hungary in the Árpadian period” was based.

Kulcsszavak: Árpád-kor, történelmi térképek, történelmi atlasz, történelmi földrajz, Anonymus

Keywords: Kingdom of Hungary (Árpadian period), historical map, historical atlas, historical geography, Anonymus

2020. december 19-én volt húsz éve, hogy elhunyt Györffy György Széchenyi- és Herder-díjas tudós, aki a köztudatban történészként él, és pedig mint a honfoglalás, az Árpád-kor, kivált pedig Szent István munkálkodásának avatott kutatója. Életművében ugyanakkor fontos szerepet játszottak a térképek, amelyeket műveiben nem csak a történelmi jelenségek szemléltetésére, hanem összefüggések felfedezésére is használta, és a történelmi atlaszok szerkesztése terén is letette a névjegyt.

Györffy György

Életútjának a térképekhez való kapcsolódását determinálta, hogy gyerekkorától érdeklődéssel forgathatta apja, Györffy István néprajztudós könyvés térképtárának darabjait, amelyek

1. ábra. A Nagykunság és tágabb környékének vízjárta területei a folyószabályozás előtt az alaptérképként használt 1:75 ezres topográfiai térképszelvények határaival (Györffy György nyomán, eredeti méretarány 1:200 000)

között sok más térkép mellett ott volt a pl. a III. katonai felmérés 1:75 000 és 1:200 000 méretarányú térképszelvényeinek a Kárpát-medencét bemutató, szinte teljes sorozata. Györffy István 1939-ben bekövetkezett váratlan halála után fia a torzóban maradt kutatásokat kiegészítette és publikálta (Györffy I. 1942, 1943), amelynek során részletes áttekintést kapott az etnikai és településföldrajzi térképek sokaságát eredményező életműről.

1935-ben iratkozott be a Pázmány Péter Tudományegyetem földrajz-történelem szakára.

Egyetemi éveiben eleinte inkább a földrajzhoz vonzódott, és csak később fordult a történelem felé, amelyre a térben lezajló és térképpel szemléltetendő folyamatként tekintett. Már hallgató korától készített térképmelléleteket könyvekhez és tanulmányokhoz (Harsányi 1938, Györffy Gy. 1939, 1941).

1942-ben behívták katonának. 1943–44-ben karpaszományos őrmesterként a M. Kir. Honvéd Térképészeti Intézet vízrajzi szakosztályán dolgozott térképrajzolóként, majd a földrajzi osztályon volt beosztott (Ballahrenkó 2006). Beiskolázták térképész tiszti tanfolyamra, ami a front közeledtével félbeszakadt. Az intézet nyugatra településében egészségügyi okokból nem vett részt, az ostromot a Nemzeti Múzeum pincéjében vészelte át.

1945-ben megszervezte és igazgatóként vezette a Teleki Pál Tudományos Intézet (1948-tól Kelet-európai Tudományos Intézet) Néptudományi Intézetét. Egy ott végzett kutatás keretében Karcag környékén vizsgálta a Földművelésügyi Minisztérium Vízrajzi Intézetében 1938-ban készült, a Kárpát-medence vízborította és árvízjárta területeinek az ármentesítő és lecsapoló munkálatok megkezdése előtti állapotát ábrázoló ún. pocsolyatérkép megbízhatóságát (Györffy Gy. 2006, 1991). Ennek során – XVIII. századi térképek, ármentesítő felvételek és talajtérképek alapján – 1:200 ezres méretarányban elkészítette a Nagykunság és tágabb környékének régi vízrajzi térképét (1. ábra).

Ezt összevetve a „pocsolyatérképpel” azt találta, hogy azon a

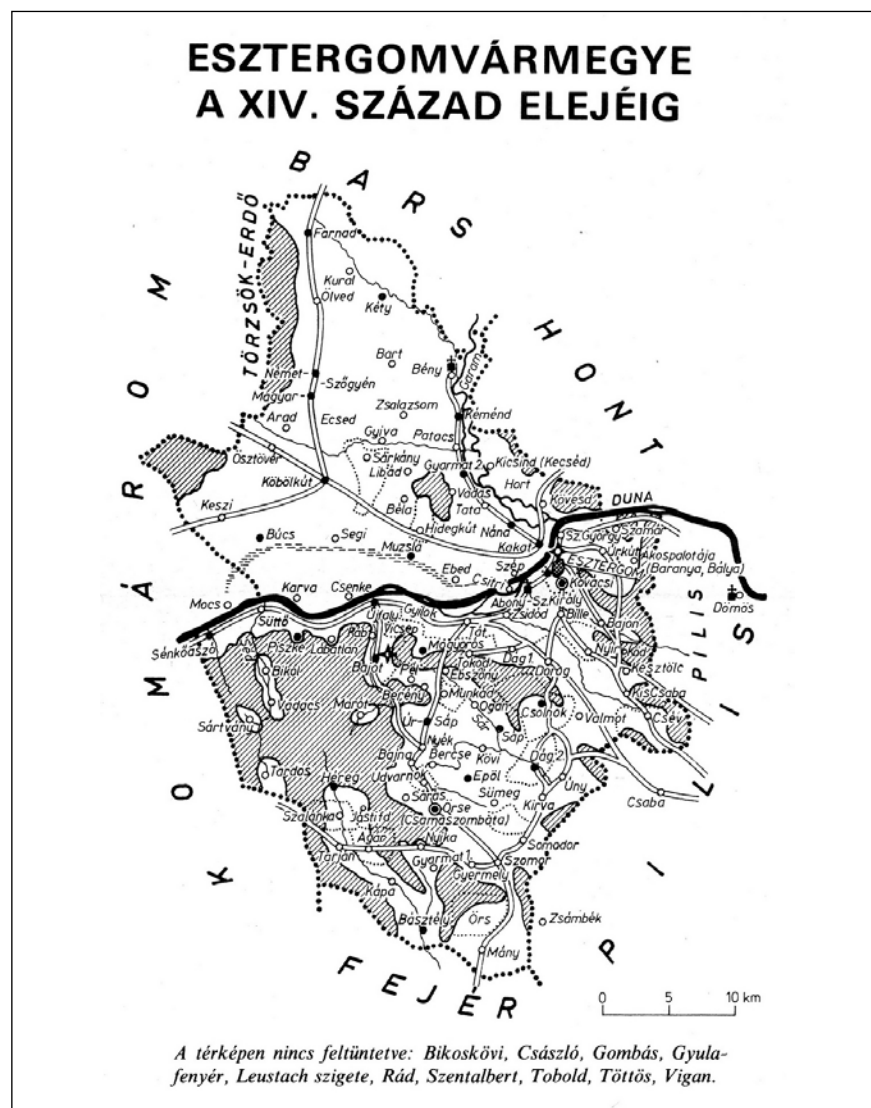
valóságosnál nagyobbak ábrázolták a vízzel elárasztott területet. A térképhez felhasznált alapanyagok – az árvízmentesítő társulatok térképei – ugyanis nem a régi állapotot, hanem a gátak közé szorított vízfolyások magasabb vízállása alapján megállapított adóztatható területet tüntették fel.

A történeti földrajzi adatbázis kialakítása

A Néptudományi Intézet 4231/1949. számú minisztertanácsi rendelettel történt megszüntetése után az MTA Történettudományi Intézete munkatársaként folytatta kutatásait. 1950-ben kezdett bele nagy munkájába, az Árpád-kori Magyarország történeti földrajzába. Az első évek (1956-ig) az anyaggyűjtéssel teltek, ami az

Árpád-kori és kora Anjou-kori oklevelekben lévő földrajzi vonatkozású adatok kigyűjtését jelentette. A munka felölelte a IX. századtól az 1301-ig tartó időszak mintegy 10 000 oklevélét, amihez az Anjou-kor első három évtizedének további 10 000 oklevele járult, magába foglalva a pápai tizedlajstrom 1332–37 között kelt okleveleit. Az anyaggyűjtésben számos diplomatikával (középkori oklevél-tannal) foglalkozó munkatárs vett részt, köztük nagy tudású, a tudományos életből eltávolított személyek (pl. Kumorovitz L. Bernát). A kigyűjtött mintegy 80 000 adat feldolgozása az ábécébe sorolt vármegyék szerinti bontásban történt.

A szerző életében négy kötet jelent meg (Györffy Gy. 1963, 1987A, 1987B, 1998), amelyekben összesen

2. ábra. Esztergom vármegye térképe az Árpád-kori Magyarország történeti földrajzából (Györffy György nyomán)

38 vármegye található, ezeket 37 térkép mutatja be. A térképek és városalaprajzok zömét Schöberl Magda grafikus, Tiderle Lajos térképész és Nagy Béla térképész készítette, rajtuk kívül Anka Magdolna, Bartos-Elekes Zsombor, Gombocz András és Györffy János működött közre (2. ábra).

A cédulák rendszerezését és ellenőrzését Györffy György maga végezte, ennek során a teljes vonatkozó oklevéllállományt áttekintette és részletesen megismerte (Solymosi 2017). Így egy rendkívül értékes adatbázis birtokába jutott, amelynek milliós nagyságrendű elemi adata (Zsoldos 2001) nagyszámú földrajzi vonatkozást tartalmaz. A további munkásságában alkotó módon kezelte ezeket az adatokat, a földrajzi nevekre, különösen a településnevekre alapozva új összefüggéseket fedezett fel és bontott ki. Ezt jól mutatja be két tanulmánya, amelyekben a jeles Árpád-kori „névtelen jegyző”, Anonymus személyével és krónikájának hitelességével foglalkozik.

Adalékok Anonymus személyéhez annak földrajzi tájékozottsága alapján

Anonymus Gesta Hungarorum című művében számos Kárpát-medencei objektum (hegy, folyóvíz, királyi vagy ispáni vár, egyházi központ, falu, nagybirtok) van megemlítve. Györffy György egy munkájában (Györffy Gy. 1970B) abból indult ki, hogy egy földrajzi objektum megemlítését az objektum fontosságától függően eltérően kell értékelni: jelentős helyeket bárki ismerhet, viszont

a jelentéktlenebb helyek ismerete hosszabb ott-tartózkodás során kialakult járatosságot feltételez. Úgy vitte tehát térképre ezeket az objektumokat, hogy három kategóriájukat állapította meg:

1. Országos híré helyek, melyekről a kancelláriai írónoknak tudomása volt – ezeket kis méretű jellel jelölte.
2. Helyek, amelyek ismerete legalább rövidebb ott-tartózkodást tételez fel – ezeket közepes nagyságú jelekkel adta meg.
3. Jelentéktelen helyek, amelyek csak huzamos ott-tartózkodással ismerhetők meg (határnév; egy falu határán belül fekvő hegy vagy domb; 10 km-nél rövidebb folyóvíz; pontosan körülírt birtok) – ezeket ábrázolta a legnagyobb jellel.

A térkép a rövidítések jegyzékével az alábbiakban látható (3. ábra).

A térkép alapján „P. dictus magister” – ahogy Anonymus a művében magát nevezte – nem mutat tájékozottságot a más érvek alapján valószínűsíthető egyházi méltóságok állomáshelyén, így nem lehetett sem Péter esztergomi prépost, sem Péter győri püspök, és az egri püspökség birtokain való jártasság is cáfolható. Viszont Buda környékét nagyon alaposan ismerte a névtelen szerző. III. Béla és utóda, Imre király uralkodása idejéből P-vel kezdődő budai prépostot a források nem említnek, bár 1186 és 1211 között fel sem jegyezték a budai prépostok nevét. Györffy György véleménye szerint egy ebben az időben ténykedő, ismeretlen nevű budai prépost lehetett Anonymus. (Ezt megerősítheti egy

néhány évtizeddel későbbi, 1124-re datált hamisított oklevél, amelyben megemlítenek egy Péter nevű budai prépostot, mint a királyi oklevél megpecsételőjét.) A névtelen jegyző továbbá, amint azt a fenti térkép is demonstrálja, igen jó helyismerettel rendelkezett a Felső-Tisza vidékén (Dél-Zemplénben és Dél-Borsodban is), ami több kutató szerint a származási helyére utalhat.

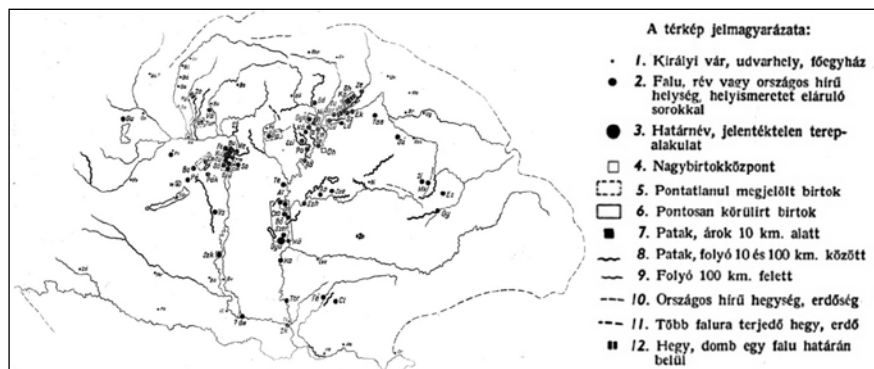
Anonymus leírásának hitelessége a Kárpát-medence honfoglalás előtti uralmi viszonyairól

Anonymus az 1200 körül keletkezett krónikájában többek között leírást ad a 300 évvel korábban végbement honfoglalás és a megtelepedés eseményeiről, és ennek során többször ír a Kárpát-medence IX. századi államalakulatairól és meghódításukról. Ezek a leírások napjainkig sok kombinációnak és elméletnek szolgálnak alapul. Györffy György egy másik dolgozatában (Györffy Gy. 1965) összehasonlítás céljából egy-egy térképvázlaton ábrázolja az egykorú forrásokból kikövetkeztethető uralmi rendet (4. ábra) és az anonymusi államocskákat (5. ábra).

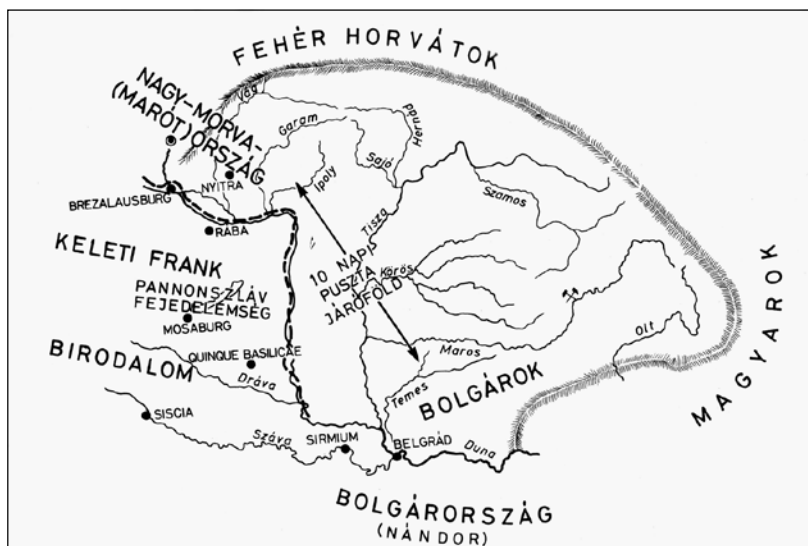
Jól látható, hogy az általuk sugallt kép köszönő viszonyban sincs a hiteles egykorú adatokból kikövetkeztethető uralmi helyzettel.

Anonymus tájékozódhatott főúri kortársaitól azok honfoglaló őseinek nevével és olykor birtokaik földrajzi elhelyezkedéséről is. Ebből kiindulva és más adatokat is figyelembe véve nagyjából meghatározhatók a magyar főemberek Szent István fellépése előtti uralmi körzetei, amiből egy újabb térképvázlat készült (6. ábra). Ha ennek tartalmát összevetjük a IX. századi anonymusi államalakulatokkal, akkor egy hasonló mintázatot fedezhetünk fel.

Györffy György kifejti, és okleveles, nyelvészeti és településneveken alapuló forráskritikai érvekkel alátámasztja, hogy Anonymus az államalapításhoz köthető vagy azt megelőző magyar belvillongásokat vetítette vissza a honfoglalás hadi eseményeibe.

3. ábra. Anonymus helyismerete (Györffy György nyomán)

4. ábra. a Kárpát-medence államai a IX. század végén egykorú adatok szerint (Györffy György nyomán)

5. ábra. Anonymus elképzelése a Kárpát-medence IX. század végi országairól (Györffy György nyomán)

6. ábra. Uralmi körzetek Magyarországon i. sz. 1000 körül (Györffy György nyomán)

Folyómenti nomadizálás a honfoglalás utáni Kárpát-medencében

A Mongol Birodalomba követként küldött XIII. századi szerzetes utazók – az itáliai Plano Carpini Johannes és a flandriai francia Rubruk Willelmus – említést tesznek arról, hogy a mongol főemberek a Kelet-európai síkság Fekete-tengerbe ömlő nagy folyói mentén tartottak fent egy nyári szállást a torkolat közelében, valamint egy téli szállást a folyók északi felső szakaszán (7. ábra), és e kettőt váltva vonultak (transzhumáltak) tavasszal és ősszel a folyó mentén kíséretükkel, állataikkal. Györffy György ennek analógiájára egy hasonló modellt állított fel a Kárpát-medencébe költözött magyar vezérek, nemzetségfők birtokainak elhelyezkedésére, ami megmagyarázza a méltóságokról elnevezett földrajzi helyek valamilyen, általában térképen jól felismerhető szabályszerűséget követő lokációját, pl. kettős vagy többes előfordulását egy-egy folyó mentén.

Egy ilyen helynévrendszer mutatható ki pl. a Sebes-, Fekete- és Fehér-Körös mentén, ahol az Anonymus Gestájában is előforduló X. századi Ősi nevű vezérről elnevezett hét település található (8. ábra).

Györffy 19 térképen mutatta be a különböző méltóságok folyó menti szállásváltását az elméletét kifejtő tanulmányában (Györffy Gy. 1970A). Nézete szerint pl. a kettős fejedelemségnek megfelelően lett felosztva a Duna magyarországi szakasza, amely mentén Aquincumtól a Csallóközig Kurszán vezér, a Csepel-szigettől a Pécs melletti Árpád faluig pedig Árpád vezér nomadizált (9. ábra).

További vezérek – pl. Tétény, Szabolcs – (9. ábra) és Árpád-leszármazottak neve is felfedezhető a korai oklevelekben említett Duna menti települések nevében. Utóbbi utalhat a nomadizálási útvonal öröklésére. Feltételezhetőek további útvonalak pl. a Dunántúlon, a Sárvíz és a Kapos mellékén Fajsz, Tormás és Tarhos nevű települések között, vagy Erdélyben, a Maros, a Küküllők és az Olt mentén Ajtonyról, Zsomborról és Bojáról elnevezett helyek között.

(*térképrészletet lásd a címlapon*), az egyik oldalt pedig átdolgozta és kibővítette, és számos további térkép lektorálásában is közreműködött.

Az atlaszt 1959-ben nyomtatták ki, a bemutatópéldányokat ez év augusztusában küldték ki a szerzőknek. Györffy György személyes közlése szerint az atlasz szerkesztésének munkáit döntő részben Radó Sándorral ketten végezték, minthogy – a Kartográfiai Vállalat munkatársait leszámítva – térképszerkesztői gyakorlatuk nekik volt. Hangsúlyozta Radó Sándor élénk történelmi érdeklődését, ami különösen a magyar történelem iránt nyilvánult meg, és ami hozzájárult a munka sikeréhez.

A kor színvonalán elkészített, kinyomtatott és 1959-ben kiadott atlasz példányait röviddel a forgalomba kerülése után visszavonták és némely források (Hidas–Turcsán 2006) szerint bezúzták, mert egyes szomszédos országok – a Szovjetunió, Románia, Csehszlovákia – hivatalos úton tiltakoztak az atlasz szemlélete ellen, és konkrét kifogásokat is tettek. A Művelődésügyi Minisztérium ennek szellemében levélben utasította a szerkesztőbizottságot, melyben pontonként felsorolta a szükséges változtatásokat. A tennivalók a szerkesztőbizottság 1960. október 3-i ülésén jutottak az illetékesek tudomására. A minisztérium álláspontját Pamlényi Ervin képviselte, Radó Sándor és Györffy György távollétével fejezte ki egyet nem értését. A jegyzőkönyv szerint Mészáros György igazgató így zárta le az ügyet:

„A vállalat kötelezőnek tartja magára nézve a minisztériumtól írásban kapott változtatásokat ugyanazon formában végrehajtani, mint ahogyan az a levélben szerepel. Ez vonatkozik a pótlólag felvett térképlapokra is.”

Az átalakítások végrehajtása után a második kiadás 1961-ben készült el. Györffy György a közepkori részt illető változtatásokat igen rossz néven

vette, az utólag bekerült elemeket anakronisztikusnak tartotta.

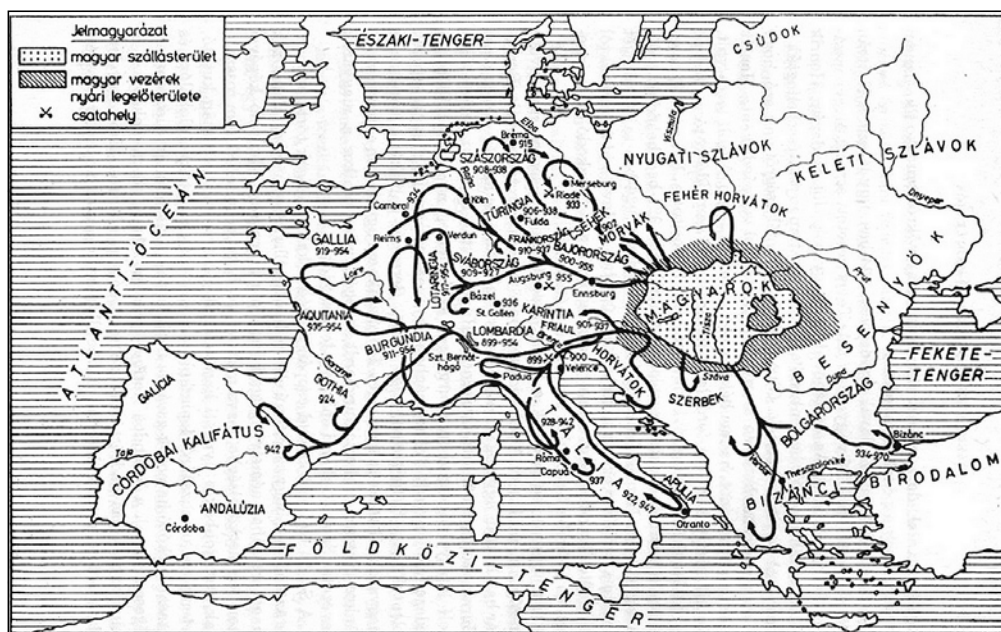
A Kartográfiai Vállalat a hatvanas évek elején a Történelmi Atlasz térképeire támaszkodva, de azokat akár lényegesen is átdolgozva iskolai falitérképek sorozatát jelentette meg. Györffy György szerzősége a dokumentumokból hat falitérkép tervezésében állapítható meg. Térképészeti tevékenysége elismeréseképpen a tudós a Magyar Tudományos Akadémia Földrajzi Bizottságának 1965-ben megalakult Térképtudományi Albizottságában tag, majd a még ez évben megalakult Térképtörténelmi Munkabizottságban társelnök lett.

Igyekezett beszerezni a más országokban kiadott történelmi atlaszokat, és folyamatosan tanulmányozta azokat, mind tartalmi, mind kartográfiai szempontból. Felfigyelt az atlaszokban megmutatkozó azon törekvésekre, amelyek célja főként a XX. századi államalakulatok és országhatárok történelmi igazolása volt. Arra is rámutatott, hogy ezek a tévtanok, amelyek többnyire egy-egy rosszul értelmezett vagy hamis történelmi adaton alapulnak, elterjedtek a nemzetközi tudományos életben, és onnan időnként már magyar atlaszokba is visszakerültek. Úgy vélte, és ezt többször szóvá tette, hogy a Történettudományi Intézetnek egyik

feladata éppen az ilyen történelemhamisítások kimutatása és azok megcáfolása volna.

A Történettudományi Intézetben a nyolcvanas évektől dolgoztak egy nagy történelmi atlasz elkészítésén. Ennek elősegítésére a tanácsadóként (később akadémiai levelező tagként majd akadémikusként) közreműködő Györffy György 1988 decemberében előadást tartott, amely Kiss Lajos nyelvész tartalmas hozzászólásával együtt sajtó alá rendezve nyomtatásban is megjelent (Györffy Gy. 1991). Ebben áttekintést adott a világban megjelent számos történelmi atlaszról, az azokban alkalmazott kartográfiai megoldásokról, a térképek és a kísérő szöveg arányáról. Hangsúlyozta, hogy a jó atlasz legfontosabb jellemzője tartalmi szempontból a *hitelesség*, amit adott esetben egy-egy facsimile okmány vagy pecsét bemutatásával is érdeemes alátámasztani.

Fontosnak tart egy térképtörténelmi bevezetést, ami „az ókori térképektől elvezetne napjaink térképeiig”, és amihez konkrét térképeket javasol, a végén a Közép-Duna-medence műholdas felvételével. Felsorol még közép- és kelet-európai országokban készült atlaszokból egy sor, elfogult szemléletet tükröző téves adatot, ábrázolást, elsősorban magyar szempontot tartva szem előtt, de

10. ábra. A kalandozások (Györffy György nyomán)

néhány más kirívó ferdtést is megemlít. Ezek ellen leghatásosabbnak a jó forráskiadványok megjelentetését tekinti, amelyekben a táblázatba foglalt adatok mellé a szemléletes térképi megjelenítést hangsúlyozza. Szorgalmazza a Kárpát-medence régi természetföldrajzi viszonyairól készült megalapozott térképek készítését, megemlítve itt a „pocsolyatérkép” megbízhatatlanságát, valamint a település- és népesség-történet térképekkel történő bemutatását. Ugyancsak foglalkozik az útviszonyok, az ipar, a közigazgatás és a szellemi kultúra hiteles térképi ábrázolásával.

A tartalmi kérdések mellett foglalkozott a kartográfiai megvalósítás kérdéseivel is. Itt a – kiállítás szépségével szemben – a *jó áttekinthetőségre* fekteti a hangsúlyt. „... sok színnel történő ábrázolás nem elsőrendű feltétele a térképek megértésének. Segíthet ugyan benne és széppé teheti a térképet, de nem döntő követelmény. Jacques Bertin... beszélgetésünk során határozottan a fekete-fehér ábrázolás mellett állt ki, azzal a megokolással, hogy a lényeg így erőteljesebben ki lehet fejezni...” – írja (10. ábra). (Györffy György az 1980-as években találkozott Jacques Bertinnel. A 2010-ben elhunyt Bertin, francia kartográfus és geográfus, a tematikus ábrázolás elméletének jeles kutatója 1967-ben írta meg máig nagy hatású könyvét a grafikus szemiológiáról – Bertin 1967.) Elhárította azt a munkahelyi felajánlást is, hogy a történeti földrajzi térképeit elkészítenék színes formában.

A Történettudományi Intézet nagy történelmi atlaszának első kötete 1995-ben megjelent, a második kötet is elkészült elektronikus formában, de már nem adták ki. Néhány kulcsfontosságú személy visszavonulásával a munka leállt, és egyelőre nincs kilátásban a folytatás.

Összegzés

A középkorral foglalkozó történet-szek elsősorban az egykorú írott forrásokra, emellett a régészet, a nyelvészet és az egyetemes néprajz

eredményeire támaszkodva idézik fel és helyezik összefüggésbe a régi korokat. Györffy György az oklevél-tan nemzetközileg elismert tudósként a felsoroltakon túl a földrajzi szempontot is belevitte a vizsgálatokba. Munkásságában a történelem a térben lejátszódó folyamatként jelenik meg. „Alig van történelmi jelenség, amelynek valami térbeli vonatkozása ne volna.” – írja egyik cikkében (Györffy Gy. 1979). Hosszú élete során mind a történelmi térképek elméletében, mind a szakterülethez tartozó történelmi témák térképezésében maradandót alkotott. Folyamatban van a család, az MFTTT és a Magyar Természettudományi Társulat nevében egy emléktábla állítása azon a házon, amelyben a 2000-ben elhunyt Györffy György lakott.

Irodalom

- Balla J. – Hrenkó P. 2006. A magyar katonai térképészet története III. rész, Személyi kataszter. HM Térképészeti Kht., Budapest.
- Bertin, Jacques 1967. Sémologie graphique. Mouton/Gauthier-Villars, Paris, p. 431
- Gábris Gy. 2019. Névöldrajzi kutatások – egy családnév földrajzi és történelmi háttere. Földrajzi Közlemények 143. évf. 1. sz. pp. 35–54.
DOI: [10.32643/fk.143.1.4](https://doi.org/10.32643/fk.143.1.4)
- Györffy Gy. 1939. Besenyők és magyarok. A Körösi Csoma Archivum 1. kieg. kötet. Budapest, p. 106
- Györffy Gy. 1941. A székelyek eredete és településük története. Erdély és népei (szerk.: Mályusz Elemér). Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karának Magyarástudományi Intézete, Budapest, pp. 35–86.
- Györffy Gy. 1963. Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza I. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, p. 907
- Györffy Gy. 1965. Honfoglalás előtti népek és országok Anonymus Gesta Hungarorumában. Ethnographia 76. évf. 3. sz. pp. 411–434.
- Györffy Gy. 1970A. A honfoglaló magyarok települési rendjéről. Archeologiai Értesítő 97. évf. 2. sz. pp. 19–242.
- Györffy Gy. 1970B. Anonymus Gesta Hungarorumának kora és hitelessége. Irodalomtörténeti Közlemények 74. évf. 1. sz. pp. 1–13.
- Györffy Gy. 1977. István király és műve. Gondolat, Budapest p. 668
- Györffy Gy. 1979. Történelem és földrajz kapcsolata: történeti földrajz. História 1. évf. 4. sz. pp. 30–31.
- Györffy Gy. 1984. Magyarország története. Előzmények és magyar történet 1242-ig. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 575–1006.

- Györffy Gy. 1987A. Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza II. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, p. 646
- Györffy Gy. 1987B. Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza III. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, p. 568
- Györffy Gy. 1991. Történelmi atlasz készítésének kérdéséhez. MTA Történettudományi Intézet, Budapest, p. 30
- Györffy Gy. 1998. Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza IV. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, p. 714
- Györffy Gy. 2006. Györffy István és Györffy György térképészeti munkássága. Térképvilág. A Magyar Térképbarátok Társulata első negyedszázada (1981–2006). Magyar Térképbarátok Társulata, Budapest, pp. 9–14.
- Györffy I. 1942. Magyar nép, magyar föld (szerk.: Györffy György). Turul, Budapest, p. 477 (13 befűzött térkép, 2 szöveg közti település-alaprajz)
- Györffy I. 1943. Magyar falu, magyar ház (szerk.: Györffy György). Turul, Budapest, p. 231 (1 befűzött térkép, 8 légifelvétel, 11 szöveg közti település-alaprajz)
- Harsányi A. 1938. A domonkosrend Magyarországon a reformáció előtt. Debrecen, p. 351
- Hidas G. – Turcsán Zs. 2006. From smash to the HUNDIDAC Prize. Story of a historical atlas for secondary schools. Térkép – tudomány. Térképtudományi Tanulmányok (Studia Cartologica) 13. (szerk.: Zentai L. – Györffy J. – Török Zs.) ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, Budapest pp. 179–186.
- Solymosi L. 2017. Györffy György életútja. Előadás, elhangzott: MTA Emlékkonferencia Györffy György születésének 100. évfordulójára 2017. november 23.
- Történelmi atlasz. Kartográfiai Vállalat, Budapest 1959. p. 33
- Zsoldos A. 2001. Györffy György. Magyar Tudomány XLVII. kötet 5. sz. pp. 611–613.

Dr. Györffy János
ny. egyetemi docens

ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet
gyorffy@caesar.elte.hu

Dr. Zentai László
egyetemi tanár
intézetigazgató

ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet
laszlo.zentai@elte.hu